

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(160)

20. posiedzenie
Komisji Obrony Narodowej
i Bezpieczeństwa Publicznego
w dniu 13 marca 2002 r.

V kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Rządem Republiki Czeskiej i Rządem Republiki Słowackiej w sprawie utworzenia Brygady Wielonarodowej, podpisanej w Orawskim Hradzie dnia 20 września 2001 r.

(Początek posiedzenia o godzinie 12 minut 05)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Wiesław Pietrzak)

Przewodniczący Wiesław Pietrzak:

Otwieram posiedzenie Komisji Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego Senatu Rzeczypospolitej i witam wszystkich przybyłych na dzisiejsze posiedzenie. Witam państwa senatorów; witam pana ministra Sławomira Dąbrowę, podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Witam, Panie Ministrze. Witam pana Andrzeja Towpika, podsekretarza stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej. Obydwaj panowie są po raz pierwszy na posiedzeniu naszej komisji, tym bardziej panów serdecznie witam w imieniu komisji. Już panowie zdążyli zaobserwować, że członkami naszej komisji są marszałek Senatu i wicemarszałek Senatu, a zatem łączność będzie dobra.

Witam pana Bartłomieja Szymeckiego, radcę prawnego w Ministerstwie Obrony Narodowej, i obsługę legislacyjną, panią legislator Katarzynę Iwicką i pana Jakuba Zabielskiego, stażystę w Biurze Legislacyjnym. Myślę, że ten staż jest również realizacją programu „Pierwsza praca”, tak?

(Stażysta w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski: Tak.)

Tematem dzisiejszego posiedzenia jest rozpatrzenie Ustawy o ratyfikacji Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Rządem Republiki Czeskiej i Rządem Republiki Słowackiej w sprawie utworzenia Brygady Wielonarodowej, podpisanej w Orawskim Hradzie dnia 20 września 2001 r. Druki sejmowe nr 233 i 281, druk senacki nr 73.

Państwo senatorowie otrzymali opinię naszego Biura Legislacyjnego. W Sejmie ta ustawa została przyjęta bez poprawek.

Chcę poinformować państwa senatorów, że w styczniu z inicjatywy pani marszałek Danielak odbyło się w jej gabinecie spotkanie z oficerami, którzy są dowódcami grup organizacyjnych tej brygady międzynarodowej. Wszyscy są zbudowani tempem prac, życzliwością wszystkich trzech stron i atmosferą, jaka jest wokół tworzenia tej brygady.

Który z panów ministrów poinformuje nas jako pierwszy? Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Proszę uprzejmie, pan minister Dąbrowa.

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych
Sławomir Dąbrowa:**

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Omawiana umowa jest wyrazem woli trzech państw, z których dwa są członkami NATO, wspólnego uczestnictwa w międzynarodowych operacjach pokojowych. W tym celu trzy państwa postanowiły utworzyć wspólną jednostkę wojskową wielkości brygady. Zadaniem tej brygady będzie realizacja przedsięwzięć obronnych i udział w operacjach pokojowych, prowadzonych przez NATO lub Unię Europejską, wspieranie i zabezpieczanie operacji pokojowych realizowanych pod egidą ONZ, uczestniczenie w zwalczaniu i likwidacji skutków klęsk żywiołowych i wspieraniu akcji humanitarnych.

Proces formowania brygady słowacko-czesko-polskiej znajduje się w zaawansowanej fazie rozwoju. Pan minister Towpik może zechce więcej powiedzieć na ten temat.

Jednostki wojskowe tworzące brygadę będą stacjonować na terytoriach swoich państw, natomiast kwatera główna będzie zlokalizowana na Słowacji. Zadania brygady będą realizowane zgodnie z postanowieniami Karty Narodów Zjednoczonych i uregulowaniami krajowymi państw uczestniczących. Kwestie związane z odbywaniem ćwiczeń i szkoleń wojskowych przez brygadę będą uregulowane odrębnie w formie porozumień technicznych.

Na mocy podobnej umowy i w podobny sposób utworzony został istniejący od 1999 r. Wielonarodowy Korpus Północno-Wschodni z udziałem jednostek wojskowych Niemiec, Danii i Polski, którego kwatera główna znajduje się w Szczecinie. Różnica dotyczy wielkości jednostki, bowiem omawiana dzisiaj i tworzona brygada jest jednostką znacznie mniejszą od korpusu.

Jednym z aspektów omawianej umowy jest jej rola w przyspieszeniu procesu dostosowania słowackich sił zbrojnych do wymogów związanych z zakładanym przyszłym członkostwem tego kraju w NATO. Jest to szczególnie ważne ze względu na szczyt NATO w Pradze zaplanowany w listopadzie bieżącego roku, na którym mają zapaść decyzje dotyczące wystosowania zaproszeń do członkostwa w NATO dla państw aspirujących. Jak wiadomo, jednym z tych państw jest Słowacja.

Utworzenie brygady i udział Polski rzecz jasna wymaga poniesienia pewnych kosztów, o których pan minister Towpik powie, jak sądzę.

Związanie się Polski powyższą umową następuje w trybie znanym Wysokiej Komisji, tak zwanej wielkiej ratyfikacji, gdyż jest to swego rodzaju układ wojskowy tworzony w celach bezpieczeństwa międzynarodowego, tak więc ten tryb jest konieczny. Zastosowano go również z tego powodu, że przewiduje pobyt na Słowacji polskiego personelu w dowództwie i sztabie brygady, co stanowi odstępstwo od uregulowań ustawowych, które wymagają uzyskiwania zgody organów państwowych na każdorazowy pobyt sił zbrojnych poza granicami państwa.

Chciałbym od razu wyjaśnić pewną sprawę, ponieważ ten niuans pojawiał się na forum komisji sejmowych, które już rozpatrywały ten projekt. Mianowicie to odstępstwo dotyczy wyłącznie pobytu naszej jednostki w składzie brygady na ćwiczeniach czy innych podobnych przedsięwzięciach. Jeśli natomiast chodzi o użycie tejże jednostki, jak i każdej innej jednostki polskich sił zbrojnych, to nic się w tym zakresie nie zmienia w stosunku do obowiązującego w kraju ustawodawstwa.

I wreszcie na zakończenie chcę powiedzieć, że ta umowa nie jest jakimś naszym wynalazkiem trzech tworzących ją państw, gdyż jej postanowienia zostały przejęte z porozumienia NATO o statusie sił zbrojnych znajdujących na terytoriach kilku państw i oparte na postanowieniach ramowej umowy zawartej w łączności z NATO, ale przez państwa niebędące w tej chwili członkami NATO, czyli umowy

SOFA, dotyczącej statusu sił zbrojnych państw uczestniczących w programie „Partnerstwo dla Pokoju”. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Wiesław Pietrzak:

Dziękuję bardzo.

Witam przybyłego na nasze posiedzenie pana Bronisława Komorowskiego, posła sprawozdawcę tej ustawy w Sejmie.

A teraz Ministerstwo Obrony Narodowej, pan minister Towpik.

Proszę bardzo, Panie Ministrze.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Andrzej Towpik:

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Jeżeli chodzi o samą prezentację umowy, to nie mam nic do dodania. Chciałbym zwrócić tylko uwagę na jeden dodatkowy element, mianowicie, że umowa ma charakter otwarty i istnieje możliwość, zgodnie z art. 22, przystąpienia do niej innych państw, jeżeli obecni członkowie brygady wyrażą na to zgodę.

Minister Dąbrowa wspomniał o potrzebie dodatkowej informacji o pracach, jakie są prowadzone w związku z utworzeniem tej brygady. Jak pan przewodniczący wspomniał, funkcjonuje trójstronna grupa koordynacyjna, składająca się z przedstawicieli trzech państw. W ramach tej grupy działają trzy podgrupy robocze: prawna, budżetowo-finansowa i organizacyjno-logistyczna.

Jeżeli chodzi o ostatnie wydarzenia, to grupa uzgodniła tekst porozumienia technicznego, które jest przewidziane w art. 2 umowy. Porozumienie techniczne ma być podpisane przez szefów sztabów generalnych stron 21 marca na Słowacji. Na jego podstawie uzgodniono również strukturę sztabu brygady wraz z zasadniczą kontrybucją sił i zgodnie z tymi postanowieniami Polska i Czechy wyznaczą do dowództwa i sztabu brygady, w których skład wejdzie po sześciu oficerów, a Słowacja dziesięciu żołnierzy zawodowych. I to jest taka normalna struktura, natomiast na czas ćwiczeń i treningów sztab zostanie zwiększony do sześćdziesięciu czterech osób.

Dowództwo brygady obejmie, w pierwszej kolejności, oficer prawdopodobnie w randze generała brygady armii słowackiej. Rotacja na stanowisku dowódcy będzie co dwa lata. Kolejne dowództwo, czyli za dwa lata, przypadnie Polsce. Sztab brygady rozpocznie funkcjonowanie 30 maja tego roku, w miejscowości Topolczany. Przewidujemy z tej okazji spotkanie ministrów obrony trzech państw.

I ostatni element. Osiągnięcie pełnej gotowości przez brygadę jest przewidziane przed końcem 2005 r.

Jeżeli chodzi o sprawy finansowe, o których również wspomniano, chcę powiedzieć, że w uzasadnieniu mają państwo podane przewidywane koszty i one w istocie, zgodnie z naszymi ostatnimi szacunkami, nie będą mniejsze. I tak w roku 2002 wydatki związane z tworzeniem brygady wyniosą około 8 milionów 600 tysięcy koron słowackich, składka polska wyniesienie około 280 tysięcy zł. W roku 2003 budżet brygady wyniesie około 17 milionów 300 tysięcy koron słowackich, a składka polska około 570 tysięcy zł.

Na zakończenie dodam, że pokrycie tych kosztów przewidziane jest w budżecie MON, tak więc ratyfikacja tej umowy przez Polskę nie spowoduje dodatkowych obciążeń dla budżetu państwa. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Wiesław Pietrzak:

Dziękuję bardzo.

Czy pan Bronisław Komorowski, poseł sprawozdawca, chce zabrać głos?

Poseł Bronisław Komorowski:

Dziękuję bardzo.

Przepraszam państwa za spóźnienie, ale przyjmujemy delegację rumuńską, która się spóźniła i spotkanie przesunęło się o pół godziny, państwo wiedzą jak to wygląda.

(Przewodniczący Wiesław Pietrzak: My przyjmujemy ją po południu.)

No właśnie.

Proszę państwa, cóż mogę dodać, tylko tyle, że jeśli chodzi o umowę podpisaną tuż przed samymi wyborami, to proces ratyfikacji i przygotowań organizacyjno-technicznych ma bardzo dobre tempo. Jest to dobry przykład stabilnej polityki zagranicznej, także polityki bezpieczeństwa. Chciałbym tylko wyjaśnić jedną sprawę, gdyż tego nie ma w uzasadnieniu, a jest to dodatkowy argument za ratyfikacją umowy.

Obecnie widać wyraźnie, że w Sojuszu Północnoatlantyckim istotną rolę w strukturach dowódczych będą odgrywały te państwa, które zdołają wykazać zdolność do daleko idącej kooperacji międzynarodowej i budować struktury dowódcze nie tylko w oparciu o własne siły zbrojne, ale również krajów sąsiednich. W przyszłości będzie tak, że będą istniały, głównie w Europie, korpusy międzynarodowe, a więc w tym wypadku zawarcie tej umowy ze Słowakami i z Czechami otwiera drogę, łatwiejszą drogę do uzyskania przez Polskę także istotnej pozycji w strukturach militarnych Sojuszu, w strukturach dowódczych w tym rejonie. Innymi słowy, to jest szansa na to, aby w tym rejonie w przyszłości funkcjonowało dowództwo korpusu. Istotną rolę, przede wszystkim ze względu na posiadane siły i środki, będzie odgrywała Polska, a siły słowackie i częściowo czeskie będą to w jakiejś mierze wspierały. Tak więc leży to w interesie państwa polskiego. Dzięki temu, jeśli Słowacja wejdzie do Sojuszu Północnoatlantyckiego, będziemy mieli dodatkowe atuty, aby zdobyć mocną pozycję w przyszłych strukturach dowódczych.

Pan minister Dąbrowa mówił, że pewien pośpiech wynika z tego, iż chcielibyśmy zdążyć, taki był zamysł polityczny, ze stworzeniem pewnego faktu widocznego przed szczytem praskim. Ten widoczny fakt, to jest po prostu rozpoczęcie, choćby nawet formalne, procesu organizowania się dowództwa brygady. Chodzi o to, żeby Słowacja uzyskała dodatkowe argumenty, przemawiające za jej członkostwem w Sojuszu, i żeby to było widoczne. Dla nas ważne jest, że Polska odgrywa istotną rolę jako państwo wspomagające, jako swoisty adwokat spraw słowackich. To ma być widoczne i to jest także sposób na budowanie naszej polskiej pozycji w tym rejonie Europy.

W Sejmie nie wzbudziło to, na szczęście, większych wątpliwości, padło tylko pytanie dotyczące użycia tejże brygady w ramach operacji sił europejskich. Sprawa jest oczywista i bardzo prosta, bowiem wszystkie trzy kraje, które tworzą tę brygadę, pre-

tendują do członkowska w Unii Europejskiej i zgłosiły własną kontrybucję, nie będąc jeszcze członkami, do sił zbrojnych, jakby do struktur zbrojnych europejskich.

I to jest tylko i wyłącznie przejaw woli ewentualnego uczestniczenia także tej jednostki w wywiązywaniu się z wcześniej przyjętych zobowiązań. Zawsze będzie to oczywiście suwerenna decyzja każdego z państw współtworzących dowództwo brygady oraz w ramach struktur europejskich. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Wiesław Pietrzak:

Dziękuję panom ministrom za informację. Myślę, że jest ona wystarczająca do podjęcia dyskusji albo decyzji co do tej ustawy.

Dziękuję za podniesienie wątku natowskiego, bo faktycznie jest on ważny i dla Słowaków i dla nas. Chcemy bowiem być krajem, który będzie miał znaczący wkład w przyjęcie Słowaków do NATO czy w poparcie ich dążeń do przystąpienia do Sojuszu. Myślę, że to jest również bardzo ważny argument.

Czy nasze Biuro Legislacyjne chciałoby zabrać głos?

(Stażysta w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Jakub Zabielski: Dziękuję. Nie mamy uwag.)

Nie ma uwag.

Chcę powiedzieć, że ostatnio, podczas wyróżniania jednostek wojskowych przez prezydenta, został wyróżniony taki wielonarodowy batalion polsko-ukraiński jako nasza jednostka wojskowa. Był tam również przedstawiciel Litwy, biorący udział w misji natowskiej. Do tych sił jest dołączony pluton litewski, a zatem delegacja, występująca po ten znak honorowy sił zbrojnych, była bardzo barwna, jej członkowie mieli na ramionach trzy flagi.

Pani Senator, Panowie Senatorowie, proszę o pytania, wątpliwości. Nie widzę chętnych.

Informacja była wyczerpująca i ustawa składająca się z dwóch artykułów nie budzi żadnych kontrowersji. Wynika to z materiału, z opinii, jaka już od kilku miesięcy jest tworzona wokół tego faktu.

Czy chcą państwo się wypowiedzieć?

Proszę uprzejmie, pani senator Berny.

Senator Maria Berny:

Wydaje mi się, że w tej chwili każda wypowiedź byłaby tylko akceptującym potwierdzeniem tego, co nasi informatorzy już przekazali. Tak więc nie sędzę, żebyśmy mogli wnieść coś nowego do tak wyczerpująco przedstawionego tematu.

Przewodniczący Wiesław Pietrzak:

Dziękuję serdecznie.

Po takim stwierdzeniu nie będę już zadawał pytań, przejdziemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem ustawy, proszę o podniesienie ręki.

Dziękuję. Jednomyślnie za.

Sprawozdawca jest potrzebny na ochotnika. Jeśli nie będzie ochotników, to uprzedzam, że przewodniczący nie może być sprawozdawcą, bo będzie nieobecny na tym posiedzeniu Senatu.

(Senator Maria Berny: Kolega Dziemdziela.)

Pan senator Dziemdziela będzie sprawozdawcą.

Zamykam posiedzenie komisji.

Serdecznie dziękuję za udział, serdecznie dziękuję panom ministrom, serdecznie dziękuję panu posłowi, dziękuję też Biuru Legislacyjnemu.

Pan minister Towpik chce zabrać głos.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej Andrzej Towpik:

Panie Przewodniczący, wspomniał pan o tych znakach. Chcę powiedzieć, że uzgodniono również odznakę tej brygady, będzie to koło z flagami trzech państw, a w środku będzie kozica.

Przewodniczący Wiesław Pietrzak:

Wobec tego logo będzie ładne.

Serdecznie dziękuję.

Chcę przypomnieć państwu senatorom, że wyjazd jest o 13.00, autokar będzie stał na ulicy Wiejskiej.

(Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 30)

